

Materijal za učenike 5.5

Kviz o ljudskim pravima (kartice)

<p>Zapošljavanje djece mlađe od 17 godina: A. Je u svakom slučaju povreda prava djeteta. B. Je povreda prava djeteta ukoliko se radi o poslovima koji narušavaju zdravlje. C. Može se prihvatiti ukoliko vlada postavi starosnu granicu ispod 17 godina.</p>	<p>Zapošljavanje djece mlađe od 17 godina: C je tačan odgovor: Konvencijom o pravima djeteta zabranjen je rad djece koji je po njih opasan ili predstavlja vid eksploatacije, ali se dozvoljava vlastima da odrede starosnu dob na koju se zabrana odnosi. Postoji pritisak u smislu usvajanja što strožijih ograničenja.</p>
<p>U skladu sa međunarodnim sporazumina o pravu na snabdijevanje vodom: A. Vlasti se obvezuju osigurati građanima čistu i zdravu vodu. B. Vlasti ne smiju diskriminirati neke građane u opskrbi vodom. C. Vlasti ne smiju zabraniti građanima pristup izvorima vode.</p>	<p>U skladu sa međunarodnim sporazumina o pravu na snabdijevanje vodom: Prema interpretaciji Komisije za ekonomska i socijalna prava pri UN-u, B i C su tačni, A nije. Poštivanje prava na vodu nešto je prema čemu vlasti moraju stremiti, ali građani ne mogu zahtijevati ostvarenje tog prava kao takvog.</p>
<p>Smrtna kazna: A. Je zabranjena diljem svijeta. B. Je ukinuta u zakonima i praksi u više od 50% svih zemalja. C. Se ne dopušta u slučaju mladih ljudi mlađih od 18.</p>	<p>Smrtna kazna: B i C su tačni, A nije. Smrtna kazna još uvijek nije u potpunosti zabranjena u zemljama članicama UN-a, niti prema Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima, iako je u oba slučaja zabranjena dodatnim protokolom. Protokol br.6 (ukidanje smrtne kazne u vrijeme mira) i Protokol br. 13 (ukidanje smrtne kazne u svim uslovima) prema ECHR su potpisale i/ili ratificirale mnoge države.</p>
<p>Ekonomska i socijalna prava: A. Nisu istinska ljudska prava. B. Ne očekuje se da države odmah ispune ova prava prema svim pojedincima. C. Može zahtijevati svaki evropski pojedinac.</p>	<p>Ekonomska i socijalna prava: B je tačno. Službeno, ekonomska i socijalna prava su punovažna ljudska prava, iako je tačno da je obveza da ih se prepozna mnogo manja nego za mnoga građanska i politička prava. Međunarodna konvencija o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima očekuje da države streme njihovom ispunjenju, ali ne postoji evropski mehanizam koji pojedincima omogućuje da ulože žalbu (iako pod nekim ograničenjima dodatni protokol dopušta da to naprave organizacije).</p>

<p>Prema odredbama o pravu na obrazovanje:</p> <p>A. Pojedinci i grupe smiju otvoriti školu ukoliko ispunjavaju minimalne zakonske uslove.</p> <p>B. Nema obveza koje su vezane za sadržaj obrazovnih programa.</p> <p>C. Vlasti se obvezuju osigurati obvezno školovanje za one mlađe od 18.</p>	<p>Prema odredbama o pravu na obrazovanje:</p> <p>A je tačan odgovor, dok B i C nisu. Međunarodne konvencije, kao što je ona o pravima djeteta, navode da se u okviru obrazovanja moraju uključiti i sadržaji vezani za, recimo, ljudska prava.</p>
<p>Pravo na priznavanje statusa izbjeglice:</p> <p>A. Postoji za ljude koji imaju opravdan strah da će ih se progoniti zbog njihove rase, vjere ili političkog mišljenja i koji su zbog toga pobjegli iz države.</p> <p>B. Također postoji zbog ljudi koji su pobjegli iz države zbog građanskog rata i gladi.</p> <p>C. Vlast može odbiti sve kandidate koji dolaze iz države koja se smatra sigurnom.</p>	<p>Pravo na priznavanje statusa izbjeglice:</p> <p>A je tačan odgovor, dok B nije (iako se u nekim zemljama osobama koje su napustile svoju zemlju usljed građanskog rata ili gladi može pružiti zaštita, a da im se, pri tome, ne dodjeljuje izbjeglički status prema međunarodnim konvencijama). C se prema Ženevskoj konvenciji ne odnosi na izbjeglice, iako se naširoko koristi unutar EU kada se radi o tražiteljima azila.</p>
<p>Sloboda vjeroispovijesti:</p> <p>A. Ne može se uskratiti ljudima na temelju toga što pripadaju manjinskoj vjeri.</p> <p>B. Obavezuje vlasti da priznaju i finansijski pomažu vjerske grupe.</p> <p>C. Države je ne mogu ograničiti ni na koji način.</p>	<p>Sloboda vjeroispovijesti:</p> <p>A je tačan odgovor. Vlasti su obavezne poštivati slobodu vjeroispovijesti, ali nemaju zakonsku obavezu da uspostave bilo kakav sistem priznavanja i finansiranja. Vlasti mogu ograničiti vjerske slobode tamo gdje bi one, naprimjer, bile u suprotnosti sa osnovnim ljudskim pravima.</p>
<p>Pravo na imovinu:</p> <p>A. Ne znači da vlasti ne mogu prisvojiti nečiju imovinu po osnovu javnog interesa.</p> <p>B. Je povrijeđeno ukoliko se izvrši evakuacija cijelog sela bez odgovarajuće kompenzacije za izgradnju hidrocentrale.</p> <p>C. Omogućava osobama da imovinu koju su ukrale smatraju svojom imovinom.</p>	<p>Pravo na imovinu:</p> <p>A i B su tačni. C je očigledno netačno.</p>
<p>Prilikom izbora:</p> <p>A. Svi građani imaju pravo glasati, čak i ukoliko si lišeni svojih građanskih prava nakon što su počinili krivično djelo.</p> <p>B. Osoba može imati pravo na dva glasa ukoliko je ta osoba poslodavac.</p> <p>C. Glasanje mora biti tajno.</p>	<p>Prilikom izbora:</p> <p>Samo je C tačan odgovor. Vlasti mogu zabraniti glasanje onim osobama koje su izgubile svoje građansko pravo glasa. Jednak broj glasova za sve koji imaju pravo glasa jeste međunarodno prihvaćeno pravilo.</p>
<p>Sloboda izražavanja:</p> <p>A. Može se ograničiti zbog sprečavanja klevete.</p> <p>B. Ne može se ograničiti zbog javnog morala.</p> <p>C. Može se ograničiti kako bi se spriječila vjerska netolerancija.</p>	<p>Sloboda izražavanja:</p> <p>A i C su tačni odgovori. Sloboda izražavanja se u određenim okolnostima može ograničiti, na primjer, zbog zaštite javnog morala, sprečavanja kriminala, zaštite zdravlja, zaštite od klevete, itd., ukoliko je to uređeno zakonom.</p>
<p>Pravo na rad:</p> <p>A. Obavezuje države da svim svojim građanima osiguraju posao.</p> <p>B. Znači da niko ne može biti proizvoljno otpušten.</p> <p>C. Ne znači da se vlast mora truditi da dostigne stoprocentnu zaposlenost.</p>	<p>Pravo na rad:</p> <p>Samo je B tačan odgovor. U Evropi, države su obavezne uložiti napore na dostizanju stoprocentne zaposlenosti, ali to nije obuhvaćeno UN-ovim sporazumima.</p>

<p>Pravo na zdravu životnu sredinu:</p> <p>A. Brani državama odlaganje toksičnog otpada koji nepovratno uništava tlo.</p> <p>B. Želi zaštititi ljudska bića, životinje i biljke.</p> <p>C. Još uvijek nije priznato kao univerzalno pravo.</p>	<p>Pravo na zdravu životnu sredinu:</p> <p>C je tačno, iako pravo na zdravlje znači zaštitu od štetnih uticaja koji su direktna posljedica zagađenja. Međutim, čak i ti slučajevi pružaju univerzalnu zaštitu samo ljudima, a ne i biljkama i životinjama. „Afrička povelja“ i „Povelja Evropske unije“, koje nisu univerzalno prihvaćene, donekle uvode pravo na čist okoliš.</p>
<p>U skladu s pravom na obrazovanje:</p> <p>A. Ne može se zahtijevati plaćanje školarine u osnovnom obrazovanju, samo pokrivanje troškova školskih izleta i naknade za udžbenike.</p> <p>B. Država ima obavezu uraditi sve kako bi što više učenika uspješno završilo svoje obrazovanje.</p> <p>C. Država je obavezna svim učenicima obezbijediti jednake uslove u obrazovanju.</p>	<p>U skladu s pravom na obrazovanje:</p> <p>B i C su tačni odgovori (te su obaveze obuhvaćene konvencijom o pravima djeteta). Osnovno obrazovanje bi, u principu, moralo biti besplatno, a to se ne odnosi samo na naknade za školarinu nego i na druge, indirektno troškove proizvedene osnovnim aktivnostima koje škola organizira.</p>
<p>Kažnjavanje djece u školama:</p> <p>A. Nije dozvoljeno fizičko kažnjavanje.</p> <p>B. Nije zabranjeno ako je kazna psihički okrutna.</p> <p>C. Može se koristiti ako se roditelji slažu.</p>	<p>Kažnjavanje djece u školama:</p> <p>A se smatra tačnim, jer Evropski sud za ljudska prava smatra fizičko kažnjavanje kršenjem Konvencije (što se podudara s interpretacijom koju je Komisija prava djeteta dala Konvenciji o pravima djeteta). B je netačno pošto se zabrana odnosi na sve okrutne kazne. Što se tiče odgovora C, ne postoji rečenica koja govori da kazna direktno ovisi o pristanku roditelja.</p>
<p>U školi:</p> <p>A. Ne bi trebalo poklanjati pažnju pitanjima zaštite okoliša.</p> <p>B. Malu bi djecu trebalo učiti da poštuju roditelje.</p> <p>C. Malu bi djecu trebalo podučavati o ljudskim pravima i u praksi im pokazati da se njihova prava poštuju.</p>	<p>U školi:</p> <p>B i C su tačni odgovori: takve su odredbe sadržane u Konvenciji o pravima djeteta, gdje se također navodi da bi se u okviru obrazovanja trebao razvijati osjećaj za zaštitu okoliša.</p>
<p>Na sudu:</p> <p>A. Svaki kriminalac ima pravo na advokata.</p> <p>B. Ljudi mogu biti osuđeni samo ako su priznali zločin.</p> <p>C. Osumnjičeni ima pravo na besplatne usluge prevodioca ukoliko se suđenje odvija na jeziku kojim on ne govori.</p>	<p>Na sudu:</p> <p>A i C su tačni.</p>
<p>Mučenje:</p> <p>A. Je dozvoljeno u cilju sprečavanja terorističkih napada.</p> <p>B. Je dozvoljeno samo uz sudsku odluku.</p> <p>C. Nije dozvoljeno ni u kom slučaju.</p>	<p>Mučenje:</p> <p>C je tačno (mučenje nije dozvoljeno čak ni u slučajevima koji se tiču nacionalne sigurnosti).</p>
<p>Pravo na život je povrijeđeno ukoliko:</p> <p>A. Neko slučajno umre zbog policijske sile kojom se sprečava napad na život nekog drugog.</p> <p>B. Neko umre zbog rata, čak i ako je on legalan.</p> <p>C. Neko umre zbog nepotrebne sile koju je policija primijenila.</p>	<p>Pravo na život je povrijeđeno ukoliko:</p> <p>C je tačan odgovor. U slučaju odgovora po A, pravo na život bilo bi povrijeđeno ukoliko bi policija primijenila silu koja nije apsolutno neophodna.</p>

<p>U skladu s pravom na smještaj:</p> <p>A. Sve države su obavezne pobrinuti se da niko ne bude beskućnik.</p> <p>B. Stranci bi trebali imati jednak pristup socijalnom smještaju kao i domaći državljani.</p> <p>C. Država bi se trebala potruditi da smanji broj beskućnika.</p>	<p>U skladu sa pravom na smještaj:</p> <p>B i C su tačni.</p>
<p>U skladu sa pravom na zdravstvenu zaštitu:</p> <p>A. Vlasti nisu dužne sprečavati povrede na radu.</p> <p>B. Svako bi trebao imati pristup zdravstvenoj zaštiti.</p> <p>C. Lijekovi bi trebali biti besplatni.</p>	<p>U skladu sa pravom na zdravstvenu zaštitu:</p> <p>B je tačan odgovor. Sprečavanje povreda na radu smatra se obavezom. Lijekovi se mogu i prodavati.</p>
<p>U skladu s pravom na slobodom kretanja:</p> <p>A. Osobi može, zbog javne sigurnosti, biti zabranjeno da se nastani na određenom mjestu.</p> <p>B. Uskraćivanje vize osobi koja nije krivično osuđivana predstavlja povredu ljudskih prava.</p> <p>C. Dozvoljeno je pritvaranje kriminalaca.</p>	<p>U skladu s pravom na slobodom kretanja:</p> <p>A i C su tačni odgovori. Viza se može uskratiti i drugim osobama, a ne samo krivično osuđivanim. Sloboda kretanja može se ograničiti i zbog zaštite zdravlja stanovništva, javnog reda i državne sigurnosti, ukoliko je to uređeno zakonom.</p>